

Day: Monday

Date: 10/2/25

سوال: پنجابی ادب دی تہائی دا نٹلا آرو۔

تعارف:

پنجابی ادب دی تہائی عبد الغفور
قریشی نے لکھی ہے۔ لکھاری نے ایس کتاب
وج پنجابی زبان دی تاریخ تے ڈوٹھا
مشاہدہ پیش کیا ہے۔ مختلف زاویے والی
زبان دی علاقائی تے ادبی قویاں دساں نیں۔
ایس کتاب نوں چار باباں وج
ونڈیا گیا ہے:

پہلا باب: پنجابی دیس دی تہائی

ایس کتاب دے پہلے باب
وج پنجابی زبان دے دو سووے دیسے نیں۔
آک آہورتے دو جہا ملتان -
ادے نال نال پنجابی زبان
دی بولی دے چھ وکھ وکھ حصے دے
دیسے نیں:

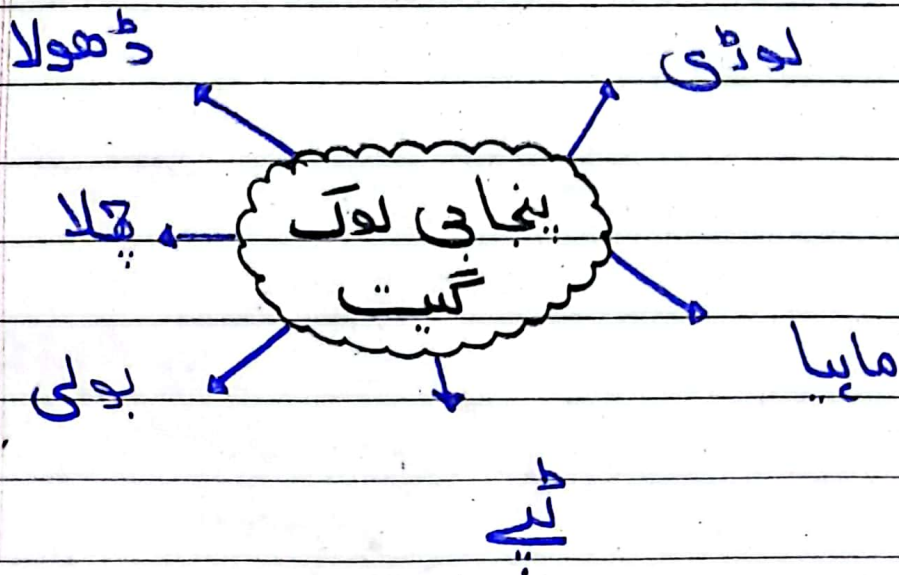
- ۱۔ پو ٹھہاری لہجہ
- ۲۔ دوابی لہجہ
- ۳۔ راجپوتانہ لہجہ
- ۴۔ مالوی لہجہ

5. متکسالی لہجہ
6. سندھی مرزا والا لہجہ

اسی توں طاہر ہوندا اے
تہ پنجابی زبان مختلف علاقیاں وچ بولی
جانندی اے تہ وکو مرزا مال بولدے نیں۔

دوجا باب : پنجابی دے لوک گیت

دوجے باب وچ پنجاب
زبان وارے دسیا اے تہ لوک گیتاں تہ
لوک داستان دا پنجابی زبان اے
دوگھا اثر لدا اے۔ اہم قہرے تہ گیت
سالان توں سینگ بہ سینگ جلدے پکے نیں
تہ انہاں دا کوئی تگھادی نیش۔

Day: _____

Date: _____

تیمباب: پنجابی شاعری دی تہائی

ایس باب وچ عبدالغفور

قریشی پوراں پنجابی شاعری اتے

چن پاؤندے نیں۔

شاعری دی دو دو

قسمیں دی دسدے نیں تہدے وچ

دومانوی شاعری، موفیانہ شاعری،

قوی شاعری، جدید شاعری وغیرہ

شامل نیں۔

پوٹا باب: پنجابی ادب دی

دور وند:

ایس باب وچ پنجاب

ادب دی پنج مختلف ادوار وچ

ونڈیا گیا اے:

۱۔ موفیانہ دور:

ایس دور وچ قدیم پنجابی

ادب وچ حضرت ابوبکرؓ توں

لے کر بابا فرید، شاہ حسین تے

Day: _____

Date: _____

پھر شاہ اتے مکدا اے شامل نیں۔

۲۔ اسلامی دور:

ایس دور وچ وارث

شاہ نے میان محمد بخش بیویاں نوں
شامل کیتا گیا اے۔

۳۔ جدید دور:

ایس دور وچ پنجابی وچ

نثر لکھن دا وی رواج عام ہو گیا ہے
شاعری وی جدید طرز اتے لکھی گئی۔

۴۔ پنجابی ادب دا پاکستانی دور:

ایس دور وچ ویدھ لکھن

بعد دے پنجابی ادب نوں شامل کیتا
گیا اے۔ ایس دور وچ ناول تے افسانیاں
دا رواج وی عام ہو گیا اے۔

پنجابی ادب اتے سیاسی تحریکاں

دا اثر:

عبد العفور فریشی نے اپنی کتاب وچ مختلف سیاسی تحریکاں دا پنجابی ادب اتے اثر دسیا اے۔
 اوہناں تحریکاں وچ دیس
 ہڈو تحریک، خلافت دی تحریک، آل
 انڈیا مسلم لیگ دا قیام تے دیگر شامل
 نیں۔

پنجابی ادب تے قصہ گادی

پنجابی ادب اتے قصہ
 گادی دا وی گہرا اثر لدا اے۔ مصنف
 نے چار مختلف طرح دے قصیاں دا
 ذکر کیا اے:

(۱) بدیشی قصہ:

ادب قصہ ویڑے کسی
 دوجی زبان دے نیں مگر پنجابی وچ شامل
 نیں:

مرزا ماحیاں، شیریں فریاد -

(ii) ہندوستانی قہر :

ادب قہر ہے سیر ہے
ہندوستان دی زمین ہاں منسوب نہیں
ہیویں پہلست دا قہر ۔

(iii) ہنجائی قہر :

ادب قہر ہے سیر ہے ہنجائی
دیس دے قہر نہیں ہیویں ہیر دا نچھا
سوہنی مایووال وغیرہ ۔

(iv) بین الاقوامی قہر :

الف لیلیٰ دی داستان

مکلاوہ :

عبد العفور قریشی دی اسے
کتاب ہنجائی ادب دی ودھی تحقیقی کتاب
ایہ مشہور نقاد آکھ دے نیں :

”ایہ کتاب ادبی فویاں دی
وجہ توں آکھ وٹھری تھان
دکھدی آئے ۔“

۔ اقبال ملاح الحین